

Møte onsdag den 17. oktober 2012 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 9):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representantene Sigvald Oppebøen *Hansen*, Torbjørn Røe *Isaksen*, Per Sandberg, Knut Storberget og Torgeir Trældal om permisjon i tiden fra og med 22. oktober til og med 16. november – alle for å delta i De forente nasjoners 67. ordinære generalforsamling, andre del, i New York
- fra Stortingets delegasjon til Den interparlamentariske union foreligger søknad, undertegnet av delegasjonens leder, stortingsrepresentant Ingrid Heggø. Søknaden gjelder permisjon for representantene Gunnar Gundersen, Aksel Hagen, Ingrid Heggø, Øyvind Vaksdal og Truls Wickholm i tiden fra og med 22. oktober til og med 26. oktober – alle for å delta i Den interparlamentariske unions 127. konferanse i Quebec, Canada
- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om å forlenge innkallingen av den møtende vararepresentant for Møre og Romsdal fylke, Jon Georg Dale, til å gjelde til og med 18. oktober, under den innvilgede permisjonen for representanten Harald T. Nesvik i tiden fra og med 1. oktober til og med 19. oktober

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Hedmark fylke: Thor Lillehovde 24. oktober–16. november og Eli Skoland 24.–25. oktober

For Nordland fylke: Kari Storstrand 24. oktober–15. november

For Oppland fylke: Kristine Kvam 24.–25. oktober

For Oslo: Lotte Grepp Knutsen 24.–25. oktober

For Rogaland fylke: Terje Halleland 24.–25. oktober

For Sogn og Fjordane fylke: Sonja Edvardsen 24.–25. oktober

For Telemark fylke: Edvard Mæland 23. oktober–15. november og Odin Adelsten Bohmann 23. oktober–15. november

For Sør-Trøndelag fylke: Siv Aida Rui Skattem 23. oktober–15. november

Presidenten: Representanten Arve Kambe vil framsette et representantforslag.

Arve Kambe (H) [10:02:28]: På vegne av representantene Elisabeth Aspaker, Svein Harberg, Henning Warloe, Elisabeth Røbekk Nørve, Ine M. Eriksen Søreide og meg

selv har jeg gleden av å fremme et forslag om en styrket maritim utdanning i Norge.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:54]

Muntlig spørretime

Presidenten: Før vi går til sak nr. 1, vil presidenten referere følgende:

Stortingets presidentskap har mottatt følgende brev, datert i dag, fra Statsministerens kontor:

«Statsministerens kontor må med sorg meddele at Karin Stoltenberg, statsministerens mor, er gått bort i natt etter noen måneders sykdom. Statsministeren har avlyst sitt program og møter dessverre ikke i Stortingets muntlige spørretime i dag.»

Presidenten vil på vegne av Stortinget overbringe statsministeren og hans familie kondolanser.

Den muntlige spørretimen må da bortfalle, og presidenten vil foreslå at vi tar en pause i dette møtet og setter den igjen kl. 11.00 for avvikling av den ordinære spørretimen.

– Det anses vedtatt.

Møtet ble avbrutt kl. 10.03.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 11.

Marit Nybakk hadde her overtatt presidentplassen.

Sak nr. 2 [11:00:50]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en endring i den oppsatte spørsmålslisten. Presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen. Den foreslåtte endringen foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringen var som følger:

Spørsmål 10, fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren, er overført til miljøvernministeren som rette vedkommende. Spørsmålet må imidlertid utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 1

Gunnar Gundersen (H) [11:01:25]: Jeg vil gjerne få rette et spørsmål til finansministeren: «Jeg har fått opplyst

fra norske pensjonister som har flyttet til Sverige etter at den nordiske skatteavtalen trådte i kraft, at de må betale skatt både til Norge og til Sverige.

Er statsråden enig i at det er noen pensjonister som er blitt dobbeltbeskattet, og vil han i så fall sørge for en løsning i samarbeid med svenske myndigheter som løser problemet og som fjerner denne form for grensehindring mellom Norge og Sverige?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:01:53]: Det er riktig at norske pensjonister som flytter til Sverige etter en bestemt dato, må betale skatt av sin pensjon både til Norge og Sverige. Dette følger av bestemmelsene i en protokoll til den nordiske skatteavtalen. Denne protokollen trådte i kraft per 1. januar 2009.

Protokollen medførte ingen endringer i den norske beskatningsretten til pensjon som utbetales fra Norge til en person bosatt i et annet nordisk land. Ifølge artikkel 18 i skatteavtalen hadde Norge som utbetalingsstat beskatningsretten til slik pensjon før 1. januar 2009, og den er i behold også etter denne datoen.

Protokollen medførte imidlertid endringer i den svenske og finske beskatningen av slik pensjon. I Sverige innebærer endringene at pensjonister som var bosatt i Sverige og som mottok pensjon fra Norge per 4. april 2008, som var datoen for undertegningen av protokollen, bare skal betale skatt til Norge av slik pensjon, dvs. ingen skatt til Sverige. Pensjonister som har bosatt seg i Sverige etter den datoen, 4. april 2008, skal betale skatt av sin norske pensjon både i Norge og i Sverige.

Hovedregelen i all internasjonal beskatning er at det er skattyterens bostedsland som skal sørge for at en inntekt ikke blir dobbeltbeskattet. Den nordiske skatteavtalen har derfor en bestemmelse om hvordan man skal avhjelpe den dobbeltbeskatningen som vil oppstå ved at både Norge og Sverige skattelegger den samme inntekten.

Etter skatteavtalen skal slik dobbeltbeskatning avhjelpes ved at Sverige – der de bor – gir fradrag i den svenske skatten for den skatten som er betalt i Norge. Fordi det svenske skattenivået på pensjon er høyere enn det norske, vil en skattyter vanligvis få fullt fradrag for den norske skatten i Sverige.

Det betyr at unngåelse av dobbeltbeskatning innenfor Norden er tilfredsstillende løst ved bestemmelser i den nordiske skatteavtalen.

Finansdepartementet har som flere andre mottatt en betydelig mengde henvendelser fra pensjonister om dette. Jeg kan derfor opplyse om at disse pensjonistene er korrekt lignet i Norge, og at ingen av dem har klaget på den norske beskatningen. Derimot er det den svenske beskatningen de er misfornøyd med.

I Sverige er disse pensjonistene skattlagt i tråd med svenske regler og i overensstemmelse med den nordiske skatteavtalen. Svensk beskatning av pensjon er ikke et norsk anliggende så lenge beskatningen i Sverige er i overensstemmelse med den nordiske skatteavtalen. Det er slik at verken jeg eller norske myndigheter derfor kan ta opp med svenske myndigheter en korrekt gjennomført svensk beskatning av personer som er bosatt i Sverige.

Gunnar Gundersen (H) [11:04:38]: Jeg takker for et svar som var mye i samsvar med det jeg egentlig hadde forventet. Jeg har også inntrykk av at dette er et problem som først og fremst er rotfestet i for svak informasjon om hva som var endringen i skatteavtalen i 2008. Men det forhindrer ikke at det nå er mange minstepensjonister som sitter med ganske betydelige skatteregninger fra svenske myndigheter. Det dreier seg om 150 000–200 000 kr, og for en minstepensjonist er det et betydelig beløp.

Hvis det er sånn at det skyldes for dårlig informasjon – jeg har også oppfattet at mye av påtrykket for endringer i avtalen i 2008 kom fra andre land enn Sverige – kan det jo være at Sverige rett og slett ikke var forberedt på det som andre land ønsket. Da mener jeg at det kan være et godt initiativ fra finansministerne rett og slett å ta initiativ overfor svenskene sånn at man finner praktiske løsninger for de pensjonistene dette dreier seg om.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:05:36]: Jeg er ikke i stand til å finne ut av hvordan informasjonen var før, men jeg har også vært i kontakt med de pensjonistene det angår, bl.a. i forbindelse med det nordiske finansministermøtet som var her i juli. Jeg kan også opplyse om at de norske pensjonistene i Sverige sto på dagsordenen til det nordiske embetsmannsmøtet i Bergen i august i år. Der uttalte svenske myndigheter at dette var en sak som utelukkende vedrørte Sverige, og at man ikke forventet at man fra norsk side skulle gjøre noe som helst for å løse opp i den situasjonen som norske pensjonister i Sverige var kommet opp i. Saken har altså for så vidt vært på dagsordenen, men vi har fått klar beskjed fra svenske myndigheter om hvordan den står.

Gunnar Gundersen (H) [11:06:25]: Jeg tror ikke jeg har noen oppfølging. Når det er tatt opp på det nivået, forventer jeg at da finner i hvert fall svenskene løsninger som kan tilfredsstille også norske pensjonister der borte. Det er viktig å fjerne denne typen grensehindringer for landene i Norden sånn at vi har fri bevegelse av folk og gir dem mulighet til å tilpasse seg som de selv ønsker.

Men når det er tatt opp på det nivået, regner jeg med at da finner man også løsninger.

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:06:56]: Jeg kan også for så vidt opplyse om at den svenske finansministeren er godt kjent med saken og problemstillingen, og jeg viser her til svar som han har gitt på to skriftlige spørsmål i Riksdagen, henholdsvis fra 1. og 22. mars i år, med nummer 421 og 467. Jeg la kopi av det til referenten, så det er også mulig for representanten Gundersen å få se det svaret fra den svenske finansministeren, som jeg mener er ganske utfyllende både når det gjelder forholdet til informasjon og hvordan svenske myndigheter ser på saken.

Spørsmål 2

Øyvind Halleraker (H) [11:07:50]: «I en mulighetsstudie oversendt Forsvarsdepartementet blir sammen-

slåing av Forsvarets spesialkommando (FSK) på Rena og Marinejegerkommandoen (MJK) på Haakonsvern drøftet. Det synes åpenbart at Marinejegerkommandoen sine lange tradisjoner, nærhet og kompetanse på operasjoner i vårt sjøterritorium taler for en opprettholdelse og styrking av Marinejegerkommandoen sin rolle når det gjelder maritim terrorberedskap. Det reises likevel spørsmål om dette, og derfor er det viktig at forsvarsministeren skaper ro og klart tilbakeviser en nedleggelse eller flytting av Marinejegerkommandoen fra Vestlandet/Nord-Norge.

Er statsråden enig i dette?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:08:36]:

Spesialstyrker er en viktig og strategisk ressurs for norske myndigheter. Over tid har Forsvaret utviklet spesialstyrker av meget høy kvalitet, med svært relevante og etterspurte kapasiteter. Spesialstyrkene har to hovedoppgaver: militære spesialoperasjoner nasjonalt og internasjonalt samt bistand til justissektoren innenfor kontraterror og annen alvorlig kriminalitet.

Forsvarets spesialstyrker består av Forsvarets spesialkommando/Hærens jegerkommando og Marinejegerkommandoen. Forsvarets spesialkommando/Hærens jegerkommando er lokalisert i Rena leir. I forrige langtidsplan, St.prp. nr. 48 for 2007–2008, videreføres Marinejegerkommandoen

«lokalisert til Ramsund orlogsstasjon, med en enhet for styrkeproduksjon, trening og øving av maritime spesialstyrker, og til Haakonsvern orlogsstasjon.»

I budsjettproposisjonen for 2011 ble Stortinget orientert om følgende:

«Marinejegerkommandoen organiseres med ledelse og innsatsstyrker lokalisert til Haakonsvern. Avdelingen for styrkeproduksjon med tilhørende stabs- og støtteelement videreføres i Ramsund.»

Forsvarsdepartementet ga i mars i år forsvarssjefen i oppdrag å utarbeide en mulighetsstudie om hvordan spesialstyrkenes nasjonale kontraterrorberedskap kan styrkes. Forsvarssjefens studie, som ble levert 1. oktober i år, angir noen forslag til tiltak for å styrke beredskapen som krever videre konsekvensutredning. Vurderinger av dette pågår nå i departementet. Det forsvarssjefen har fremlagt, omhandler ikke lokalisering av spesialstyrkene. Forsvarssjefen arbeider videre med å se på hvordan vi kan få best mulig operativ effekt av spesialstyrkene.

Regjeringen legger vekt på at spesialstyrkene videreutvikles på en slik måte at den totale kapasiteten til å løse oppgaver i hele konfliktspekteret styrkes. Dette omfatter både evnen til å løse militære oppdrag og kontraterrorbistand til politiet, med særlig vekt på den maritime kontraterrorkapasiteten.

Regjeringen vil, som varslet i budsjettproposisjonen for 2013, på egnet måte komme tilbake til Stortinget om den videre utvikling av spesialstyrkene.

Øyvind Halleraker (H) [11:10:57]: Jeg vil takke for svaret.

Mulighetsstudien er relativt tydelig på fordelene med en sammenslåing og flytting til Rena, med resultat leng-

re responstid og sterk svekkelse av det totale marinefaglige miljøet på Haakonsvern. NUPi uttaler seg svært kritisk til 22. juli-kommisjonens rapport og poengterer at terrorberedskapen utenfor Østlandsområdet er elendig. MJK har til tross for sin faglige styrke og strategiske plassering ikke fått noe beredskapsansvar mot terror – snarere tvert imot. Nå skal det ytterligere svekkes. Dette skjer altså til tross for overlegen nærhet, kompetanse og responstid til olje- og gassinstallasjonene. Omorganiseringen stiller som formelt krav at den nye avdelingen skal beordres innen 24 timer. Da kan det være grunn til å spørre: Har man ingenting lært om konsekvensene av for lang responstid etter 22. juli? Spørsmålet mitt blir da: Støtter den rød-grønne regjeringen og forsvarsministeren denne tilrådingen fra forsvarssjefen, som vil svekke det marinefaglige miljøet og føre til lengre responstid?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:12:00]:

Jeg vil minne om at jeg har sagt at forsvarssjefen ikke har lagt frem noe forslag til endring av lokalisering. Jeg må også si at den militære, maritime kontraterrorberedskapen til støtte for politiet ble etablert i 1982. Den gangen falt det oppdraget på Hærens Fallskjermjegerskole på Trandum. Det er det som i dag er flyttet til Rena. Det er Forsvarets spesialkommando. De har også den kontraterrorberedskapen som f.eks. er knyttet til plattformer. Den beredskapen har ikke Marinejegerkommandoen i dag. Man har også lagt til grunn å se på hvordan man kan klare å få også Marinejegerkommandoen til å ta mer del i den nasjonale beredskapen. Det som må være utgangspunktet vårt, er å bedre beredskapen i hele landet, ikke svekke den.

Øyvind Halleraker (H) [11:13:04]: La meg referere til mulighetsstudien som sier at etableringen av et enhetlig virksomhetsområde for Forsvarets spesialstyrker er et riktig og viktig grep for framtiden.

Mitt råd til forsvarsministeren blir: Ta styring, bruk sunn fornuft og stopp dette. Ingen på Vestlandet eller i Nord-Norge vil forstå det komplett ulogiske i at man skal svekke Sjøforsvarets kapasiteter og ikke minst flytte den spisseste kapasiteten innen maritim personellkompetanse til Rena. 24 timers responstid og dropp fra fly – hvis været tillater – er simpelthen ikke godt nok. Det logiske ville jo være det motsatte, nemlig i fall det blir en samlokalisering, at dette skjer ved Haakonsvern, sekundært at MJK får et ansvar for maritime kontraterroroperasjoner, fortsatt med baser i Haakonsvern og Ramsund. Jeg tror det er ganske avgjørende at denne statsråden nå forsikrer kystbefolkningen om at hun er imot en slik samorganisering og flytting fra Haakonsvern og Ramsund.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:14:13]:

Jeg bare minner om at det jeg har fått på bordet, som jeg forventet å få 1. oktober, dreier seg ikke om en flytting av Marinejegerkommandoen. Det dette dreier seg om, er: Hvordan kan vi bruke de spesialstyrkemiljøene vi har? De har noen like oppgaver, og de har noe ulik innretning. Hvordan kan vi bruke dem, få best mulig operativ effekt av dem og få best mulig beredskap i hele landet? Det er det

dette dreier seg om. Det må man selvfølgelig også gjøre på en klok måte. Så er det sånn med spesialstyrker at de er annerledes enn andre styrker. Men det er helt klart at både Marinejegerkommandoen og de spesialstyrkene som har sitt tilholdssted på Rena, har stor verdi for Norge.

Spørsmål 3

Bent Høie (H) [11:15:14]: «Ventetiden for behandling av pasienter med rus og psykiatriske lidelser har de siste årene vært omkring 60 uker, men har i det siste økt dramatisk. Prioriteringsveiledere anbefaler maksimal ventetid på 12 uker. Samtidig ser vi at langtidsplasser i Helse Sør-Øst legges ned, ved Nybøle og Phoenix Haga.

Vil statsråden foreta seg noe for å sikre at disse institusjonene kan brukes for å redusere køene og ventetiden til langtidsplasser?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:15:45]: En betydelig andel pasienter med rusavhengighet har også til dels omfattende psykiske lidelser og er derfor særlig sårbare. Disse skal sikres et godt behandlingstilbud.

Som kjent har Helse Sør-Øst nylig gjennomført anskaffelser på rusfeltet, der de har kjøpt behandlingstjenester for rusavhengige for nær 720 mill. kr. Det er en økning på 100 mill. kr sammenliknet med tidligere anskaffelser på dette feltet, og slik sett i tråd med regjeringens prioriteringer, og altså en opptrapping.

To ideelle virksomheter har ikke fått fornyet sine avtaler, to andre har henholdsvis fått utvidet sin avtale og har fått ny avtale. For regjeringen er samarbeid med ideelle virksomheter viktig. Særlig på rusfeltet har vi lang tradisjon i slikt samarbeid. Dette vil fortsette og videreutvikles. Jeg er glad for at regjeringen har underskrevet en avtale med Frivillighet Norge om hvordan samarbeidet med ideell sektor skal videreutvikles og styrkes. Jeg tror at denne avtalen legger grunnlag for et utvidet og faglig viktig samarbeid, til pasientenes beste.

Representanten Høie viser til at ventetiden til behandling for pasienter med rusrelaterte og psykiske lidelser har vært omkring 60 uker, og at denne ventetiden har økt dramatisk i det siste. Her er det viktig å skille mellom den ventetiden som følger av den individuelt fastsatte behandlingsfristen som spesialisthelsetjenesten fastsetter, og den ventetiden som oppstår bl.a. fordi pasienten ikke ønsker å motta tilbudet, men heller velger å vente på ledig kapasitet i en bestemt institusjon.

Ifølge tall fra Norsk pasientregister var gjennomsnittlig ventetid 72 dager i 2011 for pasienter innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling. Det er en nedgang på to dager fra året før. For pasienter innen psykisk helsevern var den gjennomsnittlige ventetiden 54 dager, en nedgang på to dager fra 2010. På nettjenesten Fritt Sykehusvalg ligger informasjon om at ventetiden for innleggelse for pasienter med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse varierer fra 1 uke til 52 uker i Helse Sør-Øst, avhengig av om det er innen tverrfaglig spesialisert rusbehandling eller innen psykisk helsevern. Denne ventetiden angir behandlingsste-

denes skjønnsmessige vurdering av hvor lang tid de lavest prioriterte pasientene maksimalt kommer til å vente før det blir en ledig plass ved den valgte institusjonen.

Representanten Høie etterlyser i mange sammenhenger mer konkurranse i helsesektoren, også innen rusfeltet. I denne saken har Helse Sør-Øst gått bredt ut for å få inn gode tilbud til pasientene. Det er ikke overraskende at ikke alle får gjennomslag, og jeg kan forstå at de ansatte og brukere ved de to nevnte institusjonene er skuffet. Det avgjørende er at alle pasienter får gode faglige tilbud. Det har Helse Sør-Øst forsikret meg om at de får. Regjeringen har, så langt det har vært mulig, skjermet ideelle organisasjoner for konkurranse fra kommersielle. Jeg er glad for at Helse Sør-Øst nå har inngått langsiktige avtaler med ideelle organisasjoner innen rusfeltet.

Bent Høie (H) [11:18:39]: Den omleggingen i behandlingstilbudet som nå skjer i Helse Sør-Øst, innebærer en redusert bruk av langtidsbehandlingsplasser og en dreining over til kortere behandlingstid og større bruk av poliklinikk. Dette er en omlegging som i styresaken til Sykehuset Østfold beskrives som nasjonale føringer, når man i forbindelse med Østfoldklinikken legger ned ytterligere ni-ti plasser når denne flyttes. Samtidig forsvinner 28 plasser fra Phoenix Haga og 16 plasser fra Nybøle. Dette er plasser det er behov for. Det er over 3 000 mennesker som står i kø for denne typen behandling, som virker. Så mitt enkle spørsmål til helseministeren er: Er det på grunn av manglende behov at helseministeren sitter og ser med ro på at så viktige og gode behandlingstilbud legges ned?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:19:41]: Som jeg sa, er det bevilget 100 mill. kr mer til å kjøpe denne typen tjenester. Det at man går fra langtidsbehandling og mer i retning av poliklinisk behandling, er ikke et uttrykk for at det er dårligere behandling av pasientene. Det er et uttrykk for at man forsøker å ha tilbud som svarer på de helsefaglige behovene pasientene har.

Når det gjelder valget av samarbeidsinstitusjoner, valget av de tilbudene som er kommet inn på Helse Sør-Østs anbud, har ikke jeg grunn til å stille spørsmål ved de valgene som det regionale helseforetaket har gjort. Jeg har sett nøye på det anbudet som ble sendt ut, det er meget detaljert og meget grundig, og jeg har grunn til å tro at de her har foretatt gode valg. De har også valgt forskjellige typer aktører, også blant de ideelle. Som jeg sier: Det er veldig tydelig at de som i dag får behandling ved de institusjonene som representanten Høie nevner, skal få god og faglig oppfølging i forlengelsen, det har jeg fått forsikringer om.

Bent Høie (H) [11:20:44]: Helseministeren gjentar her det samme som helsebyråkratene i foretakene sier, at man på en måte skal gi en bedre behandling ved å gi kortere og mer poliklinisk behandling. Jeg er veldig spent på å få den faglige dokumentasjonen for den påstanden.

Helsedirektoratet har evaluert opptrappingsplanen for rusfeltet. De konkluderer bl.a. med at det er behov for en økning i avrusningsplasser med mulighet for påfølgende langtidsbehandling. Det vil ha økt prioritet.

Jeg har til nå ikke fått en eneste henvendelse på rusfeltet som går i den retning som helseministeren sa. Høringen som helse- og omsorgskomiteen hadde i går, om stortingsmeldingen om rus, var entydig på at det er behov for å prioritere opp langtidsplasser.

Hvor har Helse- og omsorgsdepartementet det fra at denne pasientgruppen vil være tjent med mer poliklinisk behandling og kortere behandling?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:21:41]: Det ligger jo ikke noe i mitt svar som sier at det ikke kommer til å være langtidsplasser også i fremtiden. Men jeg tror at hvis man ser på det store bildet over år, ser man at tanken om at langtidsplasser er det dominerende tilbudet for folk med disse kompliserte, sammensatte lidelsene, er mindre enerådende. Det vil si at det er større bredde og mer varierte typer tilbud som tilbys. Det å få til tidlig intervensjon, tidlige tilbud til folk som sliter med disse kompliserte lidelsene, er viktig. Der spiller de politiskliniske tilbudene en viktig rolle.

Men som sagt: Det skal her være en kombinasjon av forskjellige, tilpassede typer tilbud. Jeg har ingen grunn til å stille spørsmål ved de faglige vurderingene. Som representanten vil forstå av mitt svar: Det er jo ikke slik at dette er gjort av ressursbesparende hensyn. Her er det faktisk økning i bevilgningene til dette formålet, basert på den faglige vurderingen. Men jeg er selvfølgelig til disposisjon for representanten til å frembringe ytterligere faglige begrunnelser, om han skulle ønske det.

Spørsmål 4

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:22:51]: «Stortinget har vedtatt at ved investeringer av regionale helseforetak på over 500 mill. kroner skal det gjennomføres en offentlig utredning. Dette for å sikre et godt grunnlag for at investeringer gir best mulig helseeffekt gjennom kost- og nytteprinsippet og lokalisering. Direktøren i Helse Finnmark mener det ikke er behov for en slik utredning i Finnmark, til tross for at det skal investeres nærmere 2,5 mrd. kroner.

Hva vil statsråden gjøre for å gjennomføre en utredning av fremtidens helsetilbud i Finnmark?»

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:23:31]: Før det settes i gang nye større prosjekter i Finnmark – eller noe annet sted i landet – skal det selvfølgelig gjennomføres en utredning av fremtidens tilbud. La meg si at det er en utfordring mange steder, fordi man har eksisterende kapasiteter som det er investert i, og man har utvikling i behovene, og så må man få dette til å stemme og gå opp. Det er en klar premis i styringssystemet for de regionale helseforetakene at de foretar en slik utredning. Det er nødvendig for å kunne investere riktig og velge bærekraftige løsninger i flere tiår fremover, det gjelder både økonomisk og faglig. Hovedstadsregionen er et godt eksempel på at det er en krevende utfordring.

Utredninger skal gjennomføres i tråd med regjeringens plattform og i tråd med nasjonale føringer som hel-

se- og omsorgsplanen, fødeplanen og Samhandlingsreformen.

Så er det slik at sykehusene hele tiden må fornye seg. Det gjelder også i Finnmark. Her har vi sett positiv omstilling og utvikling. Det er i dag ikke noe grunnlag for å skape usikkerhet rundt den overordnede strukturen i Finnmark, der vi har sykehus i Kirkenes og i Hammerfest. Som representanten vet, er det gitt grønt lys for bygging av nytt sykehus i Kirkenes. Utover dette er det videre positivt at vi ser flere desentraliserte spesialisthelsetjenester, slik man f.eks. har i Alta. Jeg har ingen grunn til å betvile Helse Nords vurdering, at det er urealistisk og lite ønskelig med flere ordinære sykehus i tillegg til dagens to. Men også her er det snakk om et mangfold av tilbud som kan svare på befolkningens behov.

Det investeres stort i norske sykehus. Helse Nord har for tiden flere prosjekter i gang, og de har ambisiøse planer for fremtiden. God orden i økonomien i Helse Nord gir positive resultater, ikke minst for pasientene. Dette er et eksempel på at når vi får en helseregion med orden i økonomien, skifter oppmerksomheten fra vedvarende fokus på å kutte til å kunne satse, investere, videreutvikle og forbedre. Det er nå grunnlag for å gjennomføre ambisiøse investeringsplaner, og helseregionen styrer og prioriterer ressursbruken på en god måte. Det kommer befolkningen i Helse Nord i Finnmark til gode.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:25:46]: Jeg registrerer at lokalisering og etablering av sykehus ikke inngår i regjeringens planer ved investeringer på over 500 mill. kr. Slik jeg forstår det, har Stortinget faktisk bedt om det både når det gjelder investeringer i sykehusstruktur, og når det gjelder f.eks. veistruktur.

Når det gjelder sykehusstruktur, sier man at ved investeringer på 500 mill. kr, skal dette inngå som en totalitet for å få på plass etableringer. Når det gjelder veistrukturen, sier man at ved investeringer på over 700 mill. kr skal man gjennomføre en konsekvensutredning. Det er jo nettopp for å sikre et best mulig grunnlag før en beslutning skal fattes.

Mener statsråden det er urimelig at man sikrer seg et best mulig grunnlag før en beslutning fattes om lokalisering av et sykehustilbud i Finnmark?

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:26:51]: Svaret på det er nei. Jeg mener det ikke er urimelig. Jeg mener det er rimelig at det gjøres slike vurderinger.

Som sagt er det tatt en beslutning om bygging av sykehus i Kirkenes. Jeg har ikke opplysninger i dag som skulle tilsi at det er gjort på en uforvarsvarlig måte.

Helse Finnmark har to somatiske sykehus, i henholdsvis Kirkenes og Hammerfest. Det er situasjonen i dag. I Alta er det spesialisthelsetjenester, distriktsmedisinske senter. Så vet vi at sykehuset i Hammerfest er slitt, og at det er behov for oppgradering. I Helse Nord har de en investeringsplan som tar høyde for igangsetting av en ny oppgradering av dette sykehuset i 2020.

Alta er det tettstedet i Finnmark som vokser mest, det er riktig. Her ønsker man sykehus – det hører man også fra

flere andre deler av landet. Krefter i Alta mener at det skal brukes store penger på et nytt sykehus – at pengene skal brukes i Alta og ikke i Hammerfest. Dette er avveininger og vurderinger som Helse Nord gjør. De to sykehusene finnes i dag i Hammerfest og i Kirkenes. Det er en struktur jeg mener det er klokt å bygge videre på.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:28:00]: Situasjonen i Finnmark er jo slik at alle er enige om etablering av et nytt sykehus i Kirkenes, det er jo ikke det som er stridstemaet som sådant. Det som er stridstemaet, er om det nye sykehuset skal ligge i Alta eller i Hammerfest. Jeg sier ikke at det skal ligge på det ene eller andre stedet, men det jeg derimot tar til orde for, er at man får på plass en konsekvensutredning som sikrer at man får et best mulig grunnlag før beslutning blir tatt. For det er jo Finnmarks befolkning som i framtiden skal få størst mulig nytte av dette tilbudet når vi danner en ny sykehusstruktur. Da mener jeg at når man skal investere halvannen milliarder kroner, og man ikke gjennomfører en konsekvensutredning, sitter man faktisk ikke inne med det beste beslutningsgrunnlaget. Det skulle jeg tro at alle var tjent med.

Statsråd Jonas Gahr Støre [11:29:03]: Jeg må bare gjenta at jeg er ikke kjent med opplysninger som skulle tilsi at man i nord ikke har gjennomført de konsekvensutredningene som ligger til grunn for viktige beslutninger.

I regjeringens plattform legger vi, som representanten vil vite, til grunn at ingen lokalsykehus skal legges ned. I noen tilfeller vil det bli bygd nye sykehus som skal erstatte flere gamle som ligger i nærheten. Det har vi sett eksempler på i andre deler av landet, som i Østfold. Med bakgrunn i regjeringens plattform har ledelsen i Helse Nord gitt klare uttalelser om at løsninger i nord ikke bygger på å legge ned sykehuset i Hammerfest. Så må det gjøres gode vurderinger av det samlede behovet, som løses både ved sykehus og ved andre tilbud til befolkningen i fremtiden.

Spørsmål 5

Torgeir Trældal (FrP) [11:30:06]: «Regjeringen har gått ut og sagt at de vil satse på å bygge 1 000 nye studenthybler. Studentsamskipnaden i Narvik (SSIN) har for få hybler til studentene, og behovet for nye boliger er stort.

Kan statsråden garantere for at man ikke starter et nedsalg av studenthybler ved SSIN?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:30:27]: Gjennom økonomiske disponeringer og eiendomsutvikling som ikke har vært studentrettet, har samskipnaden i Narvik satt seg selv i en veldig vanskelig økonomisk situasjon, med betydelig negativ egenkapital. I tillegg har samskipnaden i dag flere hybler med stort rehabiliteringsbehov. Uten departementets inngripen og ekstra tilskudd til virksomheten kunne saken sett langt verre ut. Med all sannsynlighet ville

konkurs vært utfallet. I 2009 og i 2010 har departementet gitt Studentsamskipnaden i Narvik 17,9 mill. kr ekstra, som de ikke hadde fått hvis de ikke hadde vært i det uføret som de var i.

Midlene til studentvelferd går fra én post på statsbudsjettet, øremerket studentvelferden. Våre ekstratilskudd til Narvik har derfor medført at de andre studentsamskipnadene har fått tilsvarende mindre, og det er selvsagt ikke noen heldig situasjon.

Departementet har fulgt opp samskipnaden i Narvik siden 2008 og har, i tillegg til ekstratilskuddene, gitt klare signaler med hensyn til avhending av eiendom og virksomhet som ikke er studentrelatert, samt gitt en rekke andre økonomiske råd. Samlet sett har dette bidratt til at studentsamskipnaden har kunnet produsere et positivt driftsresultat de siste årene. Nå må vi finne en god løsning for studentvelferden i Narvik ut fra samskipnadens skjøre økonomiske situasjon, både med hensyn til behovet for en god studentvelferd i Narvik og av hensyn til den samlede samskipnadssektoren, som må betale gjennom mindre tilskudd når det blir gitt mer til noen.

I tillegg er det grepet som nå gjennomføres – fusjon mellom studentsamskipnadene i Bodø og Narvik – slik at det også må finnes en løsning som sikrer en økonomisk bærekraftig samskipnad over tid. Selv om driftsøkonomien til Studentsamskipnaden i Narvik går bra, har samskipnaden mange eldre boliger med et stort vedlikeholds- og rehabiliteringsbehov. Studentsamskipnaden selv holder i disse dager på med en utredning av behovene, og vi vil om kort tid se hva disse beløper seg til.

Departementet ønsker å ha en dialog med den nye studentsamskipnaden om hvordan vi skal få ned gjelden, samtidig som vi skal kunne gi studentene rimelige og akseptable boligvilkår. Jeg kan ikke love at et nedsalg av de eldre studentboligene i Narvik ikke blir gjennomført, men jeg kan love at vi skal gjøre alt vi kan for at Narvik skal være et attraktivt studiested også i framtiden.

Gode studentvelferdstilbud er viktig for å sikre alle reelle og like muligheter for å kunne ta høyere utdanning i Norge. Vi mener at studentsamskipnadene er de beste forvalterne av studentvelferden.

Torgeir Trældal (FrP) [11:33:27]: Det som svaret egentlig ganske greit går ut på, er jo at det regjeringen sier – at man skal satse på å bygge 1 000 nye studenthybler – bare er en gedigen politisk bløff som ikke har virkelighet. Det ser vi av det svaret der man ikke kan garantere at det ikke blir nedsalg.

Vi ser at SSIN i Narvik har det beste driftsresultatet i landet. De produserer et resultat per elev på 5 000 kr, hvor det nest beste er 2 600 kr. Man har altså et overskudd på driftsresultatet på 6,7 mill. kr – det går bra! Den eneste faren er hvis man blir tvunget til å selge ned. Da vil man miste inntekter som man har i dag, og man får et problem.

I tillegg prater man om Nord-Norge-satsing, satsing på nordområdene, der bl.a. høyskoler er et viktig ledd. I år ser man at man overhodet ikke har nok hybler til elevene, så vi får faktisk frafall fordi man ikke har en plass å bo.

Mitt spørsmål til statsråden er: Hvorfor kan du ikke garantere? Og hvor har du tenkt å legge de 1 000 plassene hvis du ikke legger dem der elevene er?

Presidenten: Presidenten vil minne om at talen skal rettes til presidenten.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:34:37]: Jeg tror at representanten Trældal vil ha en viss forståelse for at det ikke er riktig av meg å gå inn på ulike økonomiske disponeringer rundt Studentsamskipnaden i Narvik, eller å bedrive høyttenkning fra Stortingets talerstol.

Det jeg sa i mitt første svar, var at departementet ønsker å ha en dialog med den nye studentsamskipnaden som nå er i ferd med å bli fusjonert, om hvordan vi skal få ned den gjelden, samtidig som vi gir studentene rimelige og akseptable boligvilkår.

Høgskolen i Narvik er et veldig viktig studietilbud. Høgskolen i Narvik har også mange flere utenlandsstudenter enn mange andre studiesteder har. Det er et argument i seg selv for at man skal ha bedre dekning når det gjelder studentboliger i Narvik, enn andre studiesteder.

Det er ikke en bløff at vi bygger 1 000 nye studentboliger hvert år. Det har vi gjort hvert år siden 2005.

Torgeir Trældal (FrP) [11:35:33]: Her motsier statsråden seg selv hele tiden. Man sier at det er viktig at dekningen er bra, bl.a. fordi Narvik faktisk er en av de beste i landet på utenlandske studenter, men samtidig vil man ikke garantere for at man har nok boliger til de studentene som kommer.

Vi ser jo det som vi har sett på flere plasser i hele Norge, at det er mangler. Men når det gjelder Høgskolen i Narvik – som også er den som ligger innenfor nordområdesatsingen, der vi skal dra opp ingeniørene for å få dem opp til oljevirkksomhet og alt, og for å få Norge opp på fote og godt utdannet – så er man faktisk nødt til å ha en plass å bo.

Man kan gjerne si at man satser på 1 000 studentboliger hvert år, men jeg sier: Det er og blir en bløff. Hvis man satser på 1 000 hvert år, hvorfor legger man da ned på den plassen hvor man trenger det mest? Man sier jo selv at det er her man trenger det mest, med masse utenlandske studenter – så er ikke statsråden enig i at det er en bløff hun kommer med?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:36:32]: Det er feil. Denne regjeringen bygger 1 000 nye studentboliger hvert år.

Som jeg viste til i mitt svar, har situasjonen i Narvik vært krevende fordi studentsamskipnaden der har gjort en rekke investeringer som ikke har vært direkte studentrettet. Det har vært en lang prosess med å få økonomien i rimelig balanse igjen. Vi vet at det er et betydelig behov for studentboliger i Narvik, mer der enn andre steder, fordi de har mange utenlandsstudenter, men jeg viser også til det svaret som jeg har gitt.

Vi er i dialog med den nye samskipnaden om hvordan man skal klare å få til en bærekraftig økonomi samtidig som man tilbyr studentene skikkelige boliger. Her kom-

mer det til å være mye kontakt mellom departementet og den nye samskipnaden videre framover, med ett for øye: å finne en god, bærekraftig drift av samskipnaden, samtidig som vi får til en god dekning når det gjelder studentboliger i Narvik.

Presidenten: Presidenten vil gjøre representanten oppmerksom på at «bløff» ikke er et parlamentarisk korrekt uttrykk.

Spørsmål 6

Svein Harberg (H) [11:37:52]: Jeg stiller følgende spørsmål til kunnskapsministeren: «Regjeringen har varslet at tilskuddet for å dekke merkostnadene til individuell instrumentopplæring ved musikklinjen på Kongshaug Videregående skole vil bli kuttet på grunn av hensynet til likebehandling. Utdanning i Norge støttes med forskjellige tilskuddssatser og stimuleringsmidler.

Hvilke prinsipper legger statsråden til grunn for likebehandling når denne undervisningen nå på kort varsel fratas sin finansiering, og hvilket innhold mener statsråden slik undervisning skal ha i fortsettelsen?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:38:29]: Kongshaug Musikkgymnas har siden 2003 fått et ekstra tilskudd ut over det skolen har krav på etter privatskoleloven. Bakgrunnen for dette er at Stortinget i behandlingen av budsjettet for 2003, vedtok å gi skolen et ekstra tilskudd og ba departementet om å legge inn tilskuddet på samme nivå i senere budsjetter. Bakgrunnen for vedtaket var at Stortinget ville kompensere for ekstra kostnader knyttet til å drive et rent musikktilbud istedenfor et tilbud om musikk, dans og drama, som skolen er godkjent for. Kongshaug Musikkgymnas var på den tiden den eneste skolen med et rent musikktilbud.

I dag finnes det en skole til, Oslo by Steinerskole, som driver et rent musikktilbud. Denne skolen får ikke ekstra tilskudd for å dekke eventuelle merkostnader ved dette tilbudet. Dette er bakgrunnen for at skolen i år saksøkte Kunnskapsdepartementet for forskjellsbehandling. Skolen vant ikke fram i tingretten, men dommen er ennå ikke rettskraftig, da ankefristen går ut i dag, den 17. oktober.

Departementet har i budsjettet for 2013 foreslått å avvikle det ekstra tilskuddet til Kongshaug Musikkgymnas av hensyn til likebehandling av de private skolene. På den måten vil alle de private skolene som er godkjent etter utdanningsprogram for musikk, dans og drama, kun få det tilskuddet de har krav på etter privatskoleloven. Kongshaug Musikkgymnas er godkjent etter utdanningsprogram for musikk, dans og drama og får tilskudd etter satsen for dette utdanningsprogrammet.

Jeg ser at det er uheldig at det ekstra tilskuddet til Kongshaug Musikkgymnas avvikes midt i skoleåret 2012–2013. Jeg er kjent med at representanter fra den rødgrønne fraksjonen i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen ønsker å finne en løsning på dette, og jeg har forståelse for det og vil bidra i videre dialog med dem.

Svein Harberg (H) [11:40:05]: Takk for svaret, som for så vidt var en oppsummering av fakta. Det var riktignok i 2001 dette tilskuddet kom inn første gang. Så var det litt diskusjon, og så, i 2003, var det tverrpolitisk enighet om å ha dette tilskuddet inne. Det som er det spesielle, er at det står at det er for å likebehandle disse skolene med de offentlige skolene som har tilsvarende utdanningstilbud. Da er det litt underlig, synes jeg, etter at alle partiene på Stortinget, under skiftende regjeringer, har begrunnet og lagt inn i sine budsjetter dette ekstratilskuddet til denne skolen på bakgrunn av likebehandling med de offentlige skolene, at det nå er en annen type likebehandling som skal gjelde, fordi det er kommet en annen privatskole som mener de har rett på det samme tilskuddet. Nå sier jo den ikke rettskraftige dommen at det er mulig å forskjellsbehandle, men hvordan kan dette med likebehandling endre seg så totalt?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:41:37]: Ankefristen har ikke gått ut i denne saken – Oslo by Steinerskoles sak mot staten – så jeg har ikke så veldig lyst til å gå inn og diskutere på det grunnlaget. En av begrunnelsene som er gitt så langt fra rettens side, er at Stortinget kan gjøre de vedtak som Stortinget gjør, når man går ut over det som er gitt i tråd med regelverket.

Jeg mener at jeg har vært imøtekommande overfor de argumentene som er kommet fra Kongshaug, for jeg skjønner at det kan være krevende å gjennomføre en slik endring midt i et skoleår. Men vi er avhengige av å legge noen rammer for hvordan vi skal gi tilskudd som kan være bærekraftige ikke bare om det kommer én ny skole på banen som påberoper seg samme type behandling, men også om det kommer flere. Så her er det om å gjøre at vi finner noe som er rimelig og rettferdig.

Svein Harberg (H) [11:42:41]: Jeg er enig med statsråden i at det må legges forutsigbare og trygge rammer omkring dette. Jeg skulle ønske det ble slik at de som opprettet dette tilbudet, fikk et tilsvarende tilskudd. Vi er kanskje uenige om det.

Så er jeg veldig glad for at statsråden signaliserer at hun vil se på saken med tanke på at en uten dialog, uten forvarsel og midt i et skoleår blir fratatt over 20 pst. av statstilskuddet til Kongshaug videregående skole. Det er brutalt, og det er lite forutsigbart. Denne endringen i de økonomiske rammevilkårene rammer selvfølgelig lærerstaben og det opplegget de har. Det kan fort bli en svikt i forutsetningene overfor elevene. Jeg oppfatter at statsråden signaliserer at de skal ta en ny runde på det. Jeg håper at vi kan finne foreløpige løsninger, og at vi kanskje i fellesskap kan snakke oss fram til framtidige løsninger.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:43:43]: Nå ligger budsjettet i Stortinget, og det er med utgangspunkt i kontakten mellom meg og departementet og den rød-grønne fraksjonen vi diskuterer å imøtekomme en løsning for Kongshaug som tar utgangspunkt i at det er lett å forstå at det kan være vanskelig å legge om dette fra nytt år.

Spørsmål 7

Bård Hoksrud (FrP) [11:44:07]: «Bussjåfører kan etter gjeldende forskrifter straffefølges og få to prikker i førerkortet dersom passasjerer under 15 år ikke bruker bilbelte. Forskrift om personlig verneutstyr spesifiserer hvordan passasjerene skal få informasjon om plikten til å bruke bilbelte.

Er det riktig at en bussjåfør i verste fall skal straffefølges for trafikkdirap og fratas levebrødet dersom sjåføren har gjort alt han kan for å informere passasjerene, når vi vet hvor liten kontroll han i praksis har over hva unge passasjerer foretar seg?»

Statsråd Marit Arnstad [11:44:51]: En bussjåfør vil ikke bli straffeforfulgt for trafikkdirap og/eller fratas levebrødet dersom sjåføren har gjort alt for å informere passasjerene om bruk av bilbelte. Sjåførens primæroppgave er, som det også er understreket i forarbeidene til regelverket, en trygg kjøring av bussen. Sjåførens aktsomhet underveis i kjøringen må følgelig hovedsakelig rettes mot trafikkbildet og de trafikale oppgavene.

Det vil være opp til politi og påtalemyndighet og eventuelt domstolene å avgjøre hvorvidt informasjons- og aktsomhetsplikten er overholdt i det konkrete tilfellet. Det foreligger meg bekjent ingen rettspraksis på området. Politiet har opplyst at de i svært liten grad benytter seg av sanksjonsmyndigheten overfor bussjåfører i slike tilfeller. Statens vegvesen ved utekontrollen er også tilbakeholdne med å anmelde denne type forhold.

Påbudet om bruk av bilbelte er et av de viktigste tiltakene vi har innenfor trafikksikkerhetsarbeidet. Siden det ble innført på 1970-tallet, har det bidratt vesentlig til den store nedgangen vi har hatt i antall skadde og drepte i veitrafikken. Det er derfor viktig at vi fortsatt fokuserer på at bilbeltebruken skal ytterligere opp, selv om bruksprosenten i dag er høy.

Årsaken til den høye bruksprosenten er nok å finne i både at trafikantene kjenner til effekten av å bruke bilbelte, at påbudet blir kontrollert, og at unnlatt bruk blir sanksjonert. Bruk av personlig verneutstyr er i utgangspunktet et personlig ansvar, men fordi det er viktig at påbudet etterleves også av dem som ikke har eller kan ha nødvendig erfaringsgrunnlag eller evne til å kjenne risikoen, har det vært nødvendig med et utvidet ansvar for sjåførene. Det følger derfor av forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn § 3 at sjåføren er ansvarlig for at passasjerer under 15 år bruker denne type verneutstyr.

Bård Hoksrud (FrP) [11:46:44]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg vil likevel peke på at det har vært én rettsak om dette, og at det har vært ett tilfelle i Telemark der sjåføren ble bøtelagt av UP og holdt på å miste lappen.

Man kan godt si at det ikke har skjedd så mye så langt, men i en eventuell rettsak, hvis noe hadde skjedd, er lovverket ganske klart og tydelig når det gjelder ansvaret til bussjåføren. Jeg ønsker å utfordre statsråden på om hun nå kan være helt klar og tydelig på om hun vil endre regelverket, sånn at det kommer klart og tydelig

fram at en bussjåfør ikke risikerer å bli stående ansvarlig.

Alle er enige om at det er kjempeviktig at barn som kjøres i skolebuss, skal bruke setebelte, og at de skal sitte i bussen. Det er vi veldig enige om. Men man må passe på at dette ikke helt uvilkårlig rammer en som kanskje har gjort alt han skal gjøre for å sikre at barn bruker setebelte. Han kan ikke ha øynene i ryggen samtidig som han skal følge med på veien.

Statsråd Marit Arnstad [11:47:48]: Jeg er kjent med at bussjåfører ved flere anledninger har tatt opp spørsmålet, også overfor departementet, og jeg ser det som positivt at sjåførene er seg bevisst det ansvaret de har. Det er naturlig at de også ønsker regelverket presisert så tydelig som mulig.

Som for mange av pliktene som påligger trafikantene, er det imidlertid sånn at ansvaret må avhenge av en vurdering av det konkrete forholdet, dvs. hva som med rimelighet kan kreves av sjåføren i den konkrete situasjonen. Da kan type kjøretøy, antall passasjerer, trafikk og værforhold være momenter som spiller inn i aktsomhetsvurderingen. Det er imidlertid også gode grunner til å nyansere mellom de krav som stilles til førere av privatbiler, og de krav som stilles til bussjåfører når det gjelder muligheten til å kunne følge opp passasjerer under 15 år og deres bruk av bilbelte underveis i kjøringen. Her må det skilles mellom plikten til å informere når man starter reisen, og muligheten til å følge opp underveis i kjøringen, da det etter vår mening er sånn at bussjåføren må ha hovedblikket sitt på den trafikale situasjonen.

Bård Hoksrud (FrP) [11:48:53]: Jeg er veldig glad for at statsråden er klar og tydelig på dette. Representanten Langeland, som også representerer et av regjeringspartiene, var i går ute og sa at han var helt enig med meg i at det var viktig å få disse klare og tydelige presiseringene som gjør at sjåføren ikke blir rammet hvis han har fulgt opp den informasjonsplikten han har som sjåfør. Jeg vil likevel håpe at statsråden vil gå inn og se på regelverket en gang til. Sånn som jeg oppfatter det nå, er statsråden veldig tydelig på at hun er enig i det jeg har tatt opp her. Hun sier også at politiet i den enkelte sak må ta hensyn til alle de tingene. Men det vil fortsatt være usikkerhet rundt det hvis man i regelverket ikke er enda klarere og tydeligere på at hvis man har oppfylt informasjonsplikten sin – kanskje burde man sørge for at busselskapene har skilt hvor det står at alle skal bruke setebelte i bussen – og gjort alt man kan for å forsikre seg om at passasjerene bruker setebelte, kan man ikke straffe en sjåfør for det som da eventuelt skulle skje.

Statsråd Marit Arnstad [11:49:58]: Det er slik at forskriftens § 1 første ledd bokstav c sier litt mer om hva det innebærer å oppfylle informasjonsplikten. Der står det at informasjonsplikten vil være oppfylt dersom passasjerene er informert om plikten til å bruke bilbelte enten direkte fra bussjåføren, ved hjelp av audiovisuelle hjelpemidler eller ved hjelp av skilt. Det er grunn til, når det gjelder bussjåfø-

rens ansvar, å skille mellom plikten til å informere og muligheten til å kunne følge opp underveis i kjøringen, for det er ingen tvil om at underveis i kjøringen må sjåførens aktsomhet først og fremst være rettet mot kjøring av bussen og det trafikale bildet.

Spørsmål 8

Arne Sortevik (FrP) [11:50:48]: Mitt første spørsmål til ny statsråd gir anledning til å gratulere og ønske lykke til. Så kommer spørsmålet:

«Den rød-grønne regjeringen har styrt i 7 år. Aldri har vedlikeholdssituasjonen på norske riks- og fylkesveier vært dårligere. Samlet etterslep er mellom 70 og 80 mrd. kr. Regjeringens defensive mål de siste årene har vært å forhindre økning i vedlikeholdsetterslep. Det er tvilsomt om det målet er nådd. Situasjonen krever stor ressursøkning i mange år. Tiltak for å redusere vedlikeholdsetterslep bør starte allerede i 2013.

Hva vil regjeringen gjøre på kort sikt, og spesielt i det kommende år 2013?»

Statsråd Marit Arnstad [11:51:37]: Jeg takker representanten Sortevik for gratulasjoner og ser fram til mange interessante debatter framover.

Regjeringen har store ambisjoner innenfor samferdselsområdet. Det gjelder både for nye prosjekt, vedlikehold og drift av veiene våre. Disse ambisjonene er beskrevet i et lengre tidsbilde i Nasjonal transportplan 2010–2019. I den planen satses det tungt på vedlikehold, og regjeringen har i de årlige budsjettene overoppfylt de økonomiske rammene for drift og vedlikehold med 2,3 mrd. kr så langt. I budsjettforslaget for 2013 er det avsatt 5,9 mrd. kr til drift og vedlikehold av riksveiene, som er en økning på 600 mill. kr – eller 11,9 pst. – i forhold til saldert budsjett i 2012.

Det er flere forhold som påvirker vurderingen av et samlet etterslep på veinettet. Utgangspunktet er en manglende satsing på vedlikehold gjennom mange, mange år. Det er også slik at nye tekniske krav til tunneler og broer, f.eks., vil medføre at etterslepet kan øke. Statens vegvesen har utarbeidet en ny beregningsmodell for tunneler. Denne beregningsmodellen innebærer standardheving og har avdekket at behovet for fornyelse i eksisterende tunneler er større enn tidligere antatt. Behovet er også større på eksisterende brukonstruksjoner enn tidligere antatt.

Som representanten Sortevik er kjent med, er departementet i full gang med utarbeiding av en ny stortingsmelding om Nasjonal transportplan for 2014–2023. I etatenes innspill til NTP foreslår de et løft for å ta igjen forfallet på riksveiene. Dette er på bakgrunn av bl.a. den nye informasjonen om etterslepet og også de beregningsmetodene og standardkrav som jeg nevnte tidligere. Dette vil være et sentralt punkt i behandlingen av den nye nasjonale transportplanen. I tillegg har vi også hatt en prisvekst på vedlikeholdsoppgavene, f.eks. på asfaltering. Nivået på dekkelegging på riksveier er i 2013 forutsatt å være

tilstrekkelig for å stanse videre vekst i forfallet, basert på dagens prisforutsetninger.

Regjeringen har siden 2005 åpnet, satt i gang bygging eller har til oppstart nær 1 000 km ny riksvei. Det bidrar til at bilister og næringsliv kommer til å oppleve både trygghet og bedre veier i landet framover. Jeg deler imidlertid representanten Sorteviks engasjement for bedre og tryggere veier, og det forutsetter en klar vilje til å satse midler både på drift, vedlikehold og på nye investeringer. Samtidig er det også sentralt, selvsagt, at vi bruker pengene på en mest mulig effektiv måte.

Arne Sortevik (FrP) [11:54:14]: Takk for svaret.

Utfordringen er ikke at kronebeløpet til vedlikehold har økt i budsjettene, men at etterslepet fortsetter å øke og fortsatt er omfattende stort. I tillegg kommer det – som statsråden selv var inne på – at Vegvesenet faktisk har bømmet, delvis, og også har fått nye krav å forholde seg til, slik at det anslåtte vedlikeholdsetterslepet fremstår langt, langt høyere enn det vi visste for et par år siden.

Men før vi får ny Nasjonal transportplan, har vi et helt budsjettår til neste år, og her legger regjeringen foreløpig opp til et hvileskjær. I budsjettet for 2013 innrømmer regjeringen at det er store utfordringer innen vedlikeholdet. Likevel er konklusjonen:

«Aktivitetsnivået totalt innen vedlikehold i 2013 blir om lag på samme nivå som i 2012.»

Det er altså ikke økt innsats, det er et hvileskjær i beste fall, før man dekker seg bak det som kanskje kommer i ny Nasjonal transportplan.

Statsråd Marit Arnstad [11:55:21]: Statsbudsjettet ligger til behandling i Stortinget, og jeg skal ikke foregripe den debatt som vi kommer til å ha i Stortinget om budsjettet for Samferdselsdepartementet. Jeg vil bare si at jeg synes nok at det å betegne en økning på 600 mill. kr – eller 12 pst. – nærmest som et hvileskjær er en litt defensiv holdning. Denne regjeringen har hatt en mer offensiv holdning enn de fleste regjeringer før oss når det gjelder akkurat drift og vedlikehold av riksveinettet. Vi har vært mer opptatt av ikke bare å oppfylle det som har ligget i Nasjonal transportplan, men også å bidra til mer penger enn det som ligger i inneværende Nasjonal transportplan for nettopp å kunne gjøre mer for å redusere og begrense etterslepet, som jo er opparbeidet gjennom mange, mange år. Vi må også erkjenne at driften er på et høyere nivå. Det ryddes f.eks. bedre på veiene på vinteren nå enn det har vært gjort for noen år siden, og en rydder også kantene langs veiene bedre. Det gjør en bl.a. for å få økt trafikksikkerhet. Det ligger altså flere oppgaver innenfor vedlikehold enn det det har gjort tidligere.

Arne Sortevik (FrP) [11:56:29]: Like fullt står det nok igjen for veibrukerne at etterslepet vil vedvare også i 2013, ikke bare på riksveiene, men også på fylkesveiene.

Transportkomiteen har besøkt de aller fleste fylker etter hvert, før ny Nasjonal transportplan skal lages. Et felles budskap, uansett politisk farge på ledelsen i fylkeskommu-

nene, er at de sliter med å ta bort etterslepet i vedlikehold, og de klarer det ikke alene. Regjeringens svar er å gi fylkene lån for å lappe på dårlige veier de har fått lov å overta fra staten.

Synes statsråden det er en tilfredsstillende løsning? Hvilket tidsperspektiv har regjeringen slik at også fylkene skal settes i stand til å forbedre sine veier og fjerne den største delen av etterslepet på fylkesveinettet?

Statsråd Marit Arnstad [11:57:27]: Jeg deler representantens opptatthet og engasjement for bedre vedlikehold av veiene, og jeg tror jeg deler det som også mange ute føler av behov og forventning på dette området. Jeg mener at denne regjeringen har vist en mer offensiv holdning til drift og vedlikeholdsoppgaver enn de fleste regjeringer før oss har gjort, men det er mye som skal tas igjen. Det er også slik at vi både gjør mer på området og samtidig har sterkere krav til oss enn tidligere. Det gjelder ikke bare riksveiene, men også fylkesveiene.

Når det gjelder spørsmålet om hvilken mer langsiktig plan en har med tanke på også fylkesveiene, vil det være et naturlig tema i den nasjonale transportplanen som regjeringen tar sikte på å legge fram i løpet av våren 2013.

Spørsmål 9

Øyvind Korsberg (FrP) [11:58:28]: Jeg har følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Hjemmetjenesten i Tromsø kommune har tidligere hatt dispensasjon fra skiltforskriften. Politiet kom frem til at de ikke hadde hjemmel til å innvilge slikt fritak. Kommunen ba Samferdselsdepartementet om en lovendring fra skiltforskriften slik at hjemmetjenesten kan kjøre og parkere hensiktsmessig, slik at de kan utføre sine tjenester til nytte for brukerne av tjenesten.

Hvorfor ønsker ikke statsråden endring i skiltforskriften, slik at hjemmetjenesten kan bruke mest mulig tid på brukerne?»

Statsråd Marit Arnstad [11:59:07]: De generelle bestemmelsene om stans og parkering er inntatt i trafikreglene § 17. Regulering av stans og parkering må skje i henhold til bestemmelsene i skiltforskriften og skiltnormalene. Det er riktig at den skiltforskriften ikke gir noen hjemmel for å gi generelle dispensasjoner fra forbud mot kjøring eller parkering. Eventuelt bestemte unntak skal gis på underskilt i så tilfelle.

Regelverket gir for øvrig skiltmyndighetene ulike muligheter til å regulere stans- og parkeringsforholdene på deres myndighetsområde, både generelt og for nærmere angitte grupper.

Som kjent gir også trafikreglene § 2 nr. 4 føre av bl.a. utrykningskjøretøy og kjøretøy brukt i vegarbeid rett til å fravike trafikkreguleringer når det er nødvendig eller til vesentlig lette i tjenesten. Det er imidlertid slik at reglene om stans og parkering er gitt for å ivareta sikkerhets- og framkommelighetshensyn for alle tra-

fikanter, og at det nettopp derfor har vært ført en restriktiv praksis med å gi særlige unntak fra disse og fra andre trafikkregler. Etter departementets syn er det grunn til å videreføre denne type praksis. Men riktig anvendt er det vår holdning at regelverket gir nødvendige muligheter til å regulere trafikken også for grupper med særlige behov, slik som hjemmesykepleien. Departementet har derfor i brev av 19. september 2012 henstilt til Tromsø kommune sammen med politiet om å se nærmere på mulighetene for å lette hjemmesykepleietjenestens utfordringer på en hensiktsmessig måte, men da innenfor gjeldende regelverk.

Jeg vil avrunde med å bemerke at også nødrett kan gi grunnlag for å fravike parkeringsbestemmelsene når liv og helse står på spill. Departementet har foreslått at kommunen utsteder et dokument til hjemmesykepleiere som kan plasseres i frontruten ved sykebesøk av meget alvorlig karakter. Bruk av et slikt dokument vil måtte begrenses til helt spesielle tilfeller, og kjøretøy vil måtte plasseres slik at det ikke medfører fare for andre trafikanter.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:01:11]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg må si at jeg er skuffet over svaret. Når det er slik at liv og helse står på spill, har man noe som heter ambulanse og ulykningskjøretøy, og de ivaretar akkurat den biten. Men jeg registrerer at statsråden ikke ønsker å gjøre det enklere for hjemmetjenesten i Tromsø, som ønsker å gi brukerne en bedre og mer hensiktsmessig tjeneste. I dag er det slik at de ofte må kjøre rundt i en time for å finne en parkeringsplass, og ofte finner de en parkeringsplass langt unna brukerne og må da dra tungt utstyr med seg på en lang gåtur. Det fungerer svært lite hensiktsmessig. Tromsø kommune gjør ikke dette for å spare penger, men rett og slett for å gi brukerne et bedre tilbud, slik det var tidligere da tidligere politimester Truls Fyhn brukte vett og forstand og ikke holdt opp de hellige skiltene – og sørget for den dispensasjonen.

Da spør jeg statsråden: Har det kommet klage på det som var tidligere under Truls Fyhn, da man hadde en slik dispensasjon?

Statsråd Marit Arnstad [12:02:19]: Det er grunn til å gjenta at skiltforskriften generelt sett ikke gir hjemmel til å gi den type generelle dispensasjoner, og at det derfor ikke er åpent for det i henhold til dagens regelverk. Fra departementets side mener vi at riktig anvendt gir det mulighet for å regulere trafikken også for grupper med særlige behov, slik som hjemmesykepleien, men mulige bestemte unntak må da skje f.eks. gjennom underskilting.

Det er klart at her har en også en presedensvirkning som en er nødt til å ta hensyn til, som ikke gjelder bare i Tromsø, men som gjelder i andre deler av landet. Det er også søknader fra andre deler av landet om å få unntak for bestemte grupper, men det er som sagt ført en restriktiv praksis når det gjelder å gi særlige unntak fra disse trafikkreglene. Det har også å gjøre med sikkerheten og framkommeligheten for trafikken i sin alminnelighet.

Øyvind Korsberg (FrP) [12:03:14]: Jeg vet ikke om statsråden har oppfattet det, men det Tromsø kommune og jeg ønsker, er endring av skiltforskriftene. Den kan altså statsråden gjøre, dersom statsråden ønsker det. Jeg synes det blir feil å vise til de skiltforskriftene man har i dag. Det er dem vi ønsker å endre, rett og slett for å sette brukerne av denne tjenesten i fokus, slik at de får et godt, fornuftig og trygt vedlikehold. I dag er det slik at de som har med kontroll og vedlikehold av veinettet å gjøre, har en slik dispensasjon fordi de har uniformerte biler og gule lys på taket. Men det kan ikke hjemmetjenesten i Tromsø eller andre deler av landet ha, rett og slett fordi man har en stivbeint forskrift.

Synes statsråden det er viktig å lytte til lokaldemokratiet i slike saker, eller er et stivbeint lovverk det viktigste statsråden har å forholde seg til?

Statsråd Marit Arnstad [12:04:17]: Jeg synes bestendig det er viktig å lytte til lokaldemokratiet, men jeg tror vi må erkjenne at trafikkreglene er gitt for alle trafikanter i det norske samfunnet. Reglene om stans og parkering er gitt for å ivareta sikkerheten og framkommeligheten for alle trafikanter, og det er nettopp derfor det er ført en restriktiv praksis når det gjelder å gi særlige unntak fra disse og fra de andre trafikkreglene.

Som representanten Korsberg kanskje merket seg, sa jeg i mitt første svar at det er departementets syn at den type restriktiv praksis bør videreføres, men at det også riktig anvendt er muligheter innenfor gjeldende regelverk, f.eks. gjennom underskilting, til å kunne komme fram til løsninger for hjemmesykepleien i Tromsø.

Spørsmål 10

Fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren:

«Mange grunneiere i Vestmarken-området i Hedmark har planer om utvikling av området til bl.a. turisme og reiseliv, men Miljøverndepartementet sier nei.

Er dette i samsvar med regjeringens målsetting om at bønder/skogeiere skal få flere muligheter til å utnytte sine ressurser og eiendommer?»

Presidenten: Dette spørsmålet er overført til miljøvernministeren som rette vedkommende. Spørsmålet er imidlertid utsatt til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 11

Ib Thomsen (FrP) [12:05:15]: Jeg har et spørsmål til kulturministeren:

«Stadig flere både utredninger og Konkurransetilsynet peker nå på hvordan fraværet av reell konkurranse i bokmarkedet gir leserne unødvendig høye priser, og regjeringen mener vel ikke at dét er i lesernes interesse? Flere forlag varsler også at maktkonsentrasjonen

gjør det vanskelig å overleve i dagens dysfunksjonelle marked.

Hva gjør statsråden for å gjenopprette sunne markeds-mekanismer innenfor rammene av konkurranse-loven for bokmarkedet, slik at mangfold og forfatterinteresser ivaretas?»

Statsråd Hadia Tajik [12:06:00]: Konklusjonane i dei utgreiingane som Kulturdepartementet har fått gjennomført, viser det stikk motsette av det representanten Thomsen hevdar.

Utgreiingane konkluderer med at land med fastprisreguleringar har eit breiare og meir mangfaldig litteraturtilbod enn land med fripris på bøker. Oslo Economics konkluderer òg med at dersom marknadsdelane basert på totalomsetning vert lagde til grunn, er det lite konsentrasjon i den norske bokmarknaden. Det viser at det er reell konkurranse.

Regjeringa har vedteke å vidareføre fastpris og setje i gang arbeidet med ei boklov. Dersom føresegnene i konkurranselova skulle gjelde fullt ut for bokbransjen, ville det bety fri pris på bøker. Regjeringa har kome til at sunne vilkår i bokbransjen vert best varetekne med ei ordning med fastpris. Det er meir hensiktsmessig å regulere denne ordninga i ei eiga boklov enn gjennom dagens unntak frå konkurranselova § 10. Formålet er at norsk litteratur framleis kan verte prega av høg kvalitet og rikt mangfald, omfatte nyskaping og breidd, og at det skal gi god tilgang til litteraturen over heile landet. På den måten får lesarane fleire valmoglegheiter, ikkje berre bestseljarar, men òg smalare litteratur og bøker av ukjende forfattarnamn og debutantar.

Gjennom ei boklov vil me både leggje opp til sunne marknadsmekanismar i bokbransjen og sikre lesaranes og forfataranes interesser, som representanten Thomsen etterspør. Blant anna kan ein unngå bruk av såkalla maktrabatt frå store bokhandlarkjeder overfor mindre forlag ved ei form for avanseregulering som ein del av føresegnene i boklova. I lovarbeidet vil det verte vurdert spørsmål om korleis ein bør regulere avanse, volumrabatt, marknadsføringsstøtte og andre overføringar frå forlag til avtakar-ledd. Det er sterke kulturpolitiske argument for ei slik regulering. I tillegg til å beskytte dei mindre forlaga vil ei slik avgrensing òg beskytte breiddebokhandlarane i konkurransen mot dei alternative omsetningskanalane som ikkje varetek kulturpolitiske omsyn, men berre prioriterer bestseljarane. Det er òg i lesaranes interesse.

Europeiske boklover har alle vedtak om avanseregulering som avgrensar forlagas moglegheit til å hente ut auka marginar i bokhandlarleddet. Det var nokre refleksjonar om sunne marknader.

Ib Thomsen (FrP) [12:08:45]: Bokbransjen har store utfordringar i dag. Vi ser at det er stor økning i nedlasting av ebøker på engelsk. Det skyldes at regjeringa har valgt ikkje å fjerne momsen på ebøker, man ser at det blir billigere å laste ned frå utlandet – med de konsekvenser det har. Det går ut over norske forfattere, det går ut over det norske språk og ikkje minst norske lesere fordi tilbudet på norsk blir dårlegere.

En ny boklov sier statsråden vil sikre en bred utgivelse av smale bøker. Kan da statsråden garantere smale bøker? Daglig forkaster de store forlagene bøker, som forfatterne kommer med med luen i hånden, og sier at dette ikke er bra nok. Jeg har skjønnet at statsråden garanterer smale utgivelser, men da kunne jeg godt tenke meg at statsråden også definerte hva smale utgivelser er for henne.

Statsråd Hadia Tajik [12:09:44]: Eg meiner at forleggjarane sjølve må vurdere kva for bøker dei ønskjer å gi ut. Det me er opptekne av frå ein kulturpolitisk ståstad, er at det ikkje berre skal vere dei openbert kommersielle suksessane som vert prioriterte. Det er det som er omsynet bak ei boklov.

Me er òg opptekne av at boklova skal vere framtidsretta, at ho skal kunne vareta omsynet til og behovet for nyskaping og innovasjon innanfor denne bransjen. Det betyr òg at ho må kunne leggje godt til rette for utviklinga innafør ebok-marknaden.

Eg er glad for å kunne seie at det i Noreg går forholdvis bra på det området. Per september 2012 var det om lag 3 000 ebok-titlar i Noreg, der 1 200 av dei kom ut i år. Til samanlikning var det i Sverige, som er eit friprisland med nesten dobbelt så mange innbyggjarar, rundt 4 500 titlar.

Ib Thomsen (FrP) [12:10:47]: Statsråden sier at en ny boklov skal være framtidsrettet, og at det skal sikre smale utgivelser. Når det er vanskelig å definere «smale utgivelser», eller at statsråden ikke ønsker å gjøre det, ser jeg et problem allerede der. Når heller ikke regjeringen og statsråden tar inn over seg dette med momsfratak på ebøker, og at eboken er kommet for å bli, synes jeg at man da går litt baklengs inn i den fremtidsrettede tankegangen.

Konkurransetilsynet har pekt på at dagens boksystem og eventuelt en ny boklov vil være konkurransevridende. Som kjent har Stortinget, i hvert fall fram til i dag, lyttet til Konkurransetilsynet og ment at det tilsynet var verd å høre på – men ikke akkurat når det gjelder boklov, har jeg skjønnet.

NRK har hatt en reportasje fra Danmark. Ved at de har fjernet bokloven, opphevet dette med at man skal kunne styre hvem og hva som skal leses hvor, har man klart å øke leselysten for billige bøker i Danmark, der forfatterne tjener mer penger.

Mener statsråden at norsk litteratur som er billig, ikke er verd å lese?

Statsråd Hadia Tajik [12:11:57]: Leselysta i Noreg er høg, og ho er aukande. Representanten viser til Konkurransetilsynet sine anbefalingar og vurderingar omkring ei boklov. Konkurransetilsynet har lagt mest vekt på pris og at ein skal kunne konkurrere på pris. Pris er sjølvstyk viktig, men like viktig er det at boktilbodet er breitt. Det er eit viktig kulturpolitisk omsyn. Det legg òg godt til rette for at lesarane får flest moglege og best moglege valmoglegheiter.

Representanten er oppteken av at definisjonen av «smale utgivelser» er vanskeleg, og vil helst at kulturmi-

nisteren skal gripe inn i det. Eg meiner at det er viktig at eg som kulturminister ikkje er ein smaksdommar for kva som er potensiell bestseljarlitteratur, og kva som er smal litteratur, men at eg legg mest mogleg til rette for breidd og mangfald.

Presidenten: Da er sak nr. 2 ferdigbehandlet.

S a k n r. 3 [12:12:56]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Ber noen om ordet før møtes heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.13.
